

Sarphati[®]

GROOTHANDELSMANAGEMENT DEEL 1 - VOORRAAD EN LOGISTIEK

voor junior manager groothandel

profieldeel | leerwerkboek | vakkennis | 1e druk

ESS-examen: proeve van bekwaamheid P5-K1/K2 of theorie-examens Management en Sales en salesmanagement

SPL-examen: praktijkexamens P5-K1/K2, kennisexamen KE5 Vestigingsmanagement

COLOFON

Boom Beroepsonderwijs
info@boomberoepsonderwijs.nl
www.boomberoepsonderwijs.nl

Auteurs: Jip Kruis, Jorinde Post
Eindredactie: Jorinde Post, Jip Kruis
Hoofdredactie: Kees Benschop

Met dank aan: Hibin (Hans Busio en Ad Blokker)

Titel: Groothandelsmanagement deel 1 - Voorraad en logistiek

ISBN: 978 90 372 6452 4

1e druk/ 1e oplage

© Boom Beroepsonderwijs 2024 | Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Auteursrecht ten aanzien van tekst- en datamining en machinelearning is nadrukkelijk voorbehouden.

Voor zover het maken van reprografische verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16h Auteurswet dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (www.reprorecht.nl). Voor het overnemen van een (of meerdere) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

De uitgever heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Door het gebruik van deze uitgave verklaart u kennis te hebben genomen van en akkoord te gaan met de specifieke productvoorwaarden en algemene voorwaarden van Boom Beroepsonderwijs, te vinden op www.boomberoepsonderwijs.nl.

INHOUD

Inleiding	5
Kerntaak en werkprocessen	6
Hoofdstuk 1 Logistiek	7
1.1 Logistiek en de supply chain	8
1.2 Duurzame groothandel	15
1.3 Verzekeringen	20
1.4 Aansprakelijkheid bij transport	26
1.5 Transportschades afhandelen	29
1.6 Samenvatting	33
1.7 Begrippen	37
Hoofdstuk 2 Ontvangst	39
2.1 Aandachtspunten bij de goederenontvangst	40
2.2 Kwantitatieve en kwalitatieve controle	44
2.3 Geleidedocumenten	49
2.4 Retourneren en reclameren	55
2.5 Informatiesystemen voor voorraadbeheer	58
2.6 Samenvatting	65
2.7 Begrippen	69
Hoofdstuk 3 Het houden van voorraad	73
3.1 Magazijnen	74
3.2 Voorraadkengetallen	80
3.3 Inrichting en gebruik van het magazijn	91
3.4 Behandeling van goederen	106
3.5 Goederen verzamelen	115
3.6 Samenvatting	126
3.7 Begrippen	129
Hoofdstuk 4 Kosten van de voorraad	133
4.1 Voorraden	134
4.2 Kosten van de voorraad	144
4.3 Voorraad inventariseren	152
4.4 Wie beheert de voorraad?	160
4.5 Samenvatting	166
4.6 Begrippen	170

Hoofdstuk 5	Inkopen en bestellen	173
5.1	Inkopen	174
5.2	Bestellen	184
5.3	Optimale bestelgrootte	190
5.4	Bestelmethode	197
5.5	Bestelpunt	201
5.6	Samenvatting	214
5.7	Begrippen	219
Hoofdstuk 6	Derving	223
6.1	Derving	224
6.2	Derving analyseren	232
6.3	Fraude, diefstal en cybercrime	239
6.4	Preventie	247
6.5	Samenvatting	259
6.6	Begrippen	261
	Beeldverantwoording	263
	Index	264

INLEIDING

Digitale leeromgeving

Soms wordt er verwezen naar bijvoorbeeld filmpjes, formulieren of een website. Deze staan allemaal in de digitale leeromgeving. Je herkent de verwijzing aan het icoontje in de vorm van een wereldbol. In de digitale leeromgeving vind je ook Actieopdrachten en Test je kennis-vragen. Bovendien zijn hier beroepstaken van Opdrachtgestuurd Onderwijs (OgO) te vinden. Daarmee kun je je optimaal voorbereiden op de beroepspraktijk. Alles is te vinden via Digitaal.boomonderwijs.nl/beroepsonderwijs.

Voordat je de digitale leeromgeving kunt gebruiken, moet je je licentie activeren.

- Overleg met je docent welk type account je gebruikt.
- Ga naar www.boomberoepsonderwijs.nl/licentie.
- Bekijk de instructiefilm of lees het stappenplan.
- Volg de stappen.

Daarna kun je aan de slag!

Een belangrijke functie van de groothandel is het verzamelen en distribueren van goederen. Zo neemt de groothandel veel moeite en werk uit handen van allerlei ondernemingen, van kleine zelfstandige buurtwinkels tot grote internationale bouwbedrijven. Als junior manager groothandel moet je dus precies weten hoe de goederenstroom en bijbehorende logistiek van jouw bedrijf functioneren.

- In hoofdstuk 1 leer je hoe de supply chain en logistiek de basis vormen van de groothandel. En je krijgt inzicht in hoe belangrijk goede verzekeringen zijn in geval van schade of diefstal.
- In hoofdstuk 2 lees je hoe je de levering van goederen aan jouw magazijn kunt managen. Elke levering moet gecontroleerd worden en correct opgenomen worden in het informatiesysteem.
- Hoofdstuk 3 gaat dieper in op het houden van voorraad in het magazijn. Hoe sla je de goederen zo veilig en efficiënt mogelijk op en hoe zorg je ervoor dat je niet te veel of te weinig voorraad houdt?
- In hoofdstuk 4 leer je meer over de kosten van de voorraad, het beheren van de voorraad en samenwerking met andere bedrijven.
- In hoofdstuk 5 ligt de nadruk op het evenwicht tussen zo voordelig mogelijk inkopen en tegelijk zo optimaal mogelijk kunnen inspelen op de vraag van de klant.
- Ten slotte leer je in hoofdstuk 6 hoe je derving kunt beperken. Want bij het inkopen, verplaatsen, opslaan en verkopen van goederen zul je regelmatig te maken krijgen met schade en criminaliteit.

KERNTAAK EN WERKPROCESSEN

In *Groothandelsmanagement deel 1 – Voorraad en logistiek* komen de volgende kerntaak en werkprocessen aan de orde:

P5-K2 Levert een bijdrage aan de uitvoering en coördinatie van operationele en tactische activiteiten van het vestigingsbeleid

Werkprocessen bij kerntaak P5-K2

- **P5-K2-W1** Draagt bij aan het evalueren van het uitgevoerde vestigingsbeleid (hfd 3, 4, 5 en 6).
- **P5-K2-W5** Coördineert de goederenstroom (hfd 1 tot en met 6)

Daarnaast wordt een aantal werkprocesoverstijgende onderwerpen behandeld.

HOOFDSTUK 1

LOGISTIEK

Werken in de groothandel betekent dat je veel moet weten over het inkopen en verkopen van goederen. Dat moet zo efficiënt mogelijk gebeuren, zodat je bedrijf winst kan maken. Je hebt te maken met een hele keten aan bedrijven, waarbinnen grondstoffen en goederen bewerkt en verplaatst worden. Met slimme logistiek zorg je ervoor dat alle handelingen binnen die keten optimaal op elkaar aansluiten. Daarbij is het belangrijk om zo duurzaam mogelijk te werken. En je moet rekening houden met eventuele schades en de aansprakelijkheid daarvoor. Want het laatste wat je wilt, is failliet gaan.

Leerdoelen

- Je legt uit hoe een supply chain afhankelijk is van goed georganiseerde logistiek.
- Je benoemt de stappen van de interne logistiek en legt uit wat er in elke stap gebeurt.
- Je legt uit op welke manieren de groothandel zo duurzaam mogelijk kan ondernemen.
- Je benoemt de kenmerken van een aantal belangrijke schadeverzekeringen en incoterms.
- Je legt uit wat je moet doen om transportschade af te handelen.

Opdracht 1 Openingsopdracht bij dit hoofdstuk

Bekijk het filmpje.

De groothandel uit het bedrijfsfilmpje heeft een eigen teeltbedrijf. Zij telen allerlei soorten groente en fruit en exporteren dat naar klanten binnen en buiten Nederland. Hiervoor gebruikt het bedrijf eigen transport.

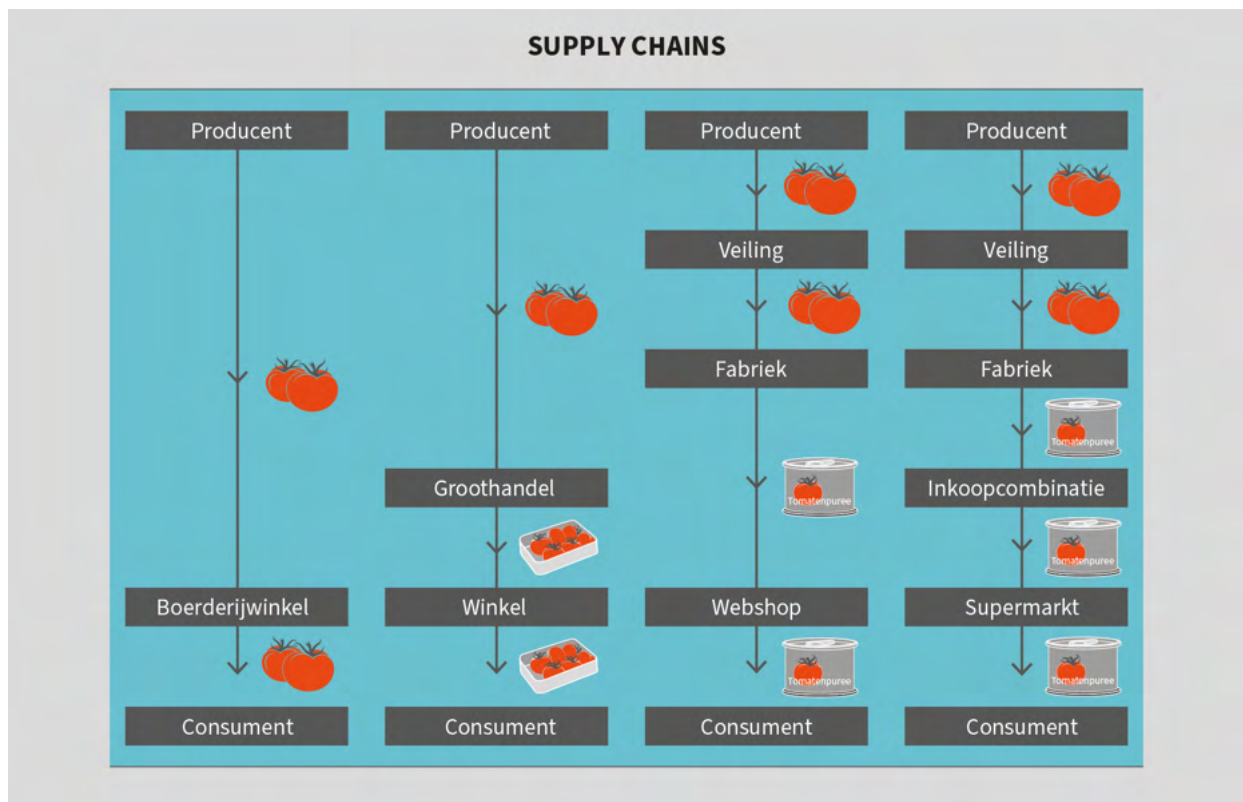
- Wat betekent 'eigen transport'?
- Noem twee voordelen en twee nadelen van eigen transport.
- Jij zet een zending tomaten klaar voor transport. Waarop controleer je deze zending voordat die vervoerd wordt? Noem minstens drie aandachtspunten.
- Noem twee soorten bedrijven die klant kunnen zijn van een groothandel in groente en fruit.
- Waarom kan het voor een groothandel in groente en fruit winstgevend zijn om de producten te exporteren?

1.1 Logistiek en de supply chain

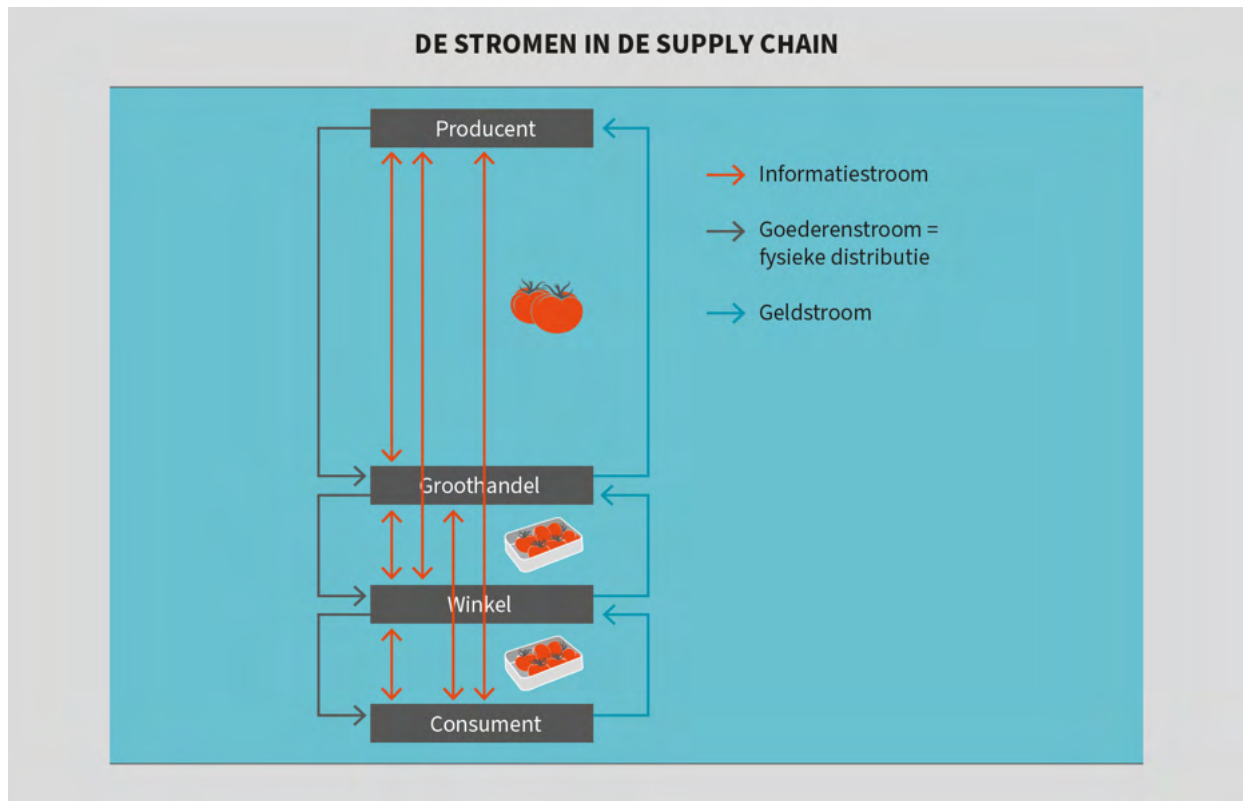
Voordat een artikel jouw magazijn bereikt, heeft het een lange weg afgelegd. Vanaf jouw magazijn gaat de reis verder naar een volgende schakel, zoals een supermarkt of een aannemer.

Supply chain

Als een groothandel een bestelling plaatst, worden de artikelen vanaf een fabrikant of een producent naar het magazijn van de groothandel vervoerd. Vanuit het magazijn reist het product door naar een klant van de groothandel. Deze complete keten van grondstof tot aan de eindgebruiker is de **supply chain**.

In een supply chain worden goederen door verschillende bedrijven geproduceerd, bewerkt, getransporteerd, opgeslagen en verkocht. Dat is de **fysieke distributie** ofwel goederenstroom. Tegen deze stroom in loopt de geldstroom. Elke schakel verdient geld aan het product, anders zou die schakel niet kunnen bestaan. En om dit alles te regelen is goede uitwisseling en opslag van informatie onmisbaar. Dat is de informatiestroom. De informatiestroom kan tussen alle verschillende schakels van de supply chain lopen.

Logistiek

Om de goederenstroom binnen de supply chain soepel te laten verlopen, heb je logistiek nodig: **logistiek** is de organisatie van de goederenstroom. Dat kan om een of meer schakels in een supply chain gaan. Als je met meerdere schakels samenwerkt en informatie deelt, noem je dat ook wel 'ketenlogistiek'.

Alle logistiek buiten het bedrijf is de **externe logistiek**. Hierbij hoort de planning, organisatie van het transport van goederen naar je bedrijf en van het bedrijf naar de klant. Vanaf de ontvangst heb je te maken met planning, transport, opslag, beheer en bewerkingen binnen het eigen bedrijf. Dit is de **interne logistiek**. Als junior manager groothandel ben je vaak medeverantwoordelijk voor een goed verloop van de logistiek. Bij het aansturen van de interne logistiek is er een aantal aandachtspunten.

AANDACHTSPUNTEN INTERNE LOGISTIEK

Goederenontvangst

Goederen komen meestal aan met een vrachtwagen. Het is belangrijk dat je weet wanneer een levering aankomt. Op dat moment moeten er voldoende medewerkers zijn om de goederen te controleren, te verwerken en als dat nodig is te verplaatsen. Voor het verplaatsen van de goederen worden hulpmiddelen gebruikt, zoals een steekwagen of een heftruck.

Producten, diensten en goederen

Bij de goederenstroom en het voorraadbeheer gaat het officieel om goederen. Maar de woorden 'goederen' en 'producten' worden in dit boek door elkaar gebruikt, omdat dit in de praktijk ook gebeurt. Hoe zit dat precies? Producten zijn goederen én diensten. Goederen zijn tastbare producten, dingen die je vast kunt houden, zoals een baksteen of een brood. Diensten zijn niet-tastbare producten, zoals een reparatie of een verzekering.

In de groothandel gaat het om de handel in goederen: tastbare producten. Daarnaast levert de groothandel vaak diensten, zoals transport of bestelmodules voor websites.

Goederenopslag

Als alle binnenkomende goederen zijn uitgeladen en gecontroleerd, gaan de goederen naar het magazijn. In magazijnen heb je transportmiddelen en opslagmiddelen nodig. Sommige producten moeten op een bepaalde manier worden opgeslagen. Zo bewaar je verse groente en fruit vaak in een koeling. En natuurlijk moet je goed weten welke goederen je waar opslaat. Daarbij gebruik je een digitaal informatiesysteem.

Voorraadbeheer

Voorraadbeheer is het registreren, bijhouden en bewaken van de voorraad. Dat betekent dat je weet hoeveel voorraad er ligt en of dit voldoende, te veel of te weinig is. Je maakt een schatting van de verkopen voor de komende periode. Op basis van die schatting ga je aan de slag om de voorraad op tijd aan te vullen.

Elke groothandelaar wil weten hoeveel zijn voorraad op een bepaald moment waard is. De Belastingdienst wil dat trouwens ook weten. Dat kun je berekenen en bijhouden met een administratiesysteem.

Distributie voorbereiden

‘Distribueren’ is een ander woord voor ‘verdelen’. Voor de groothandel is distributie een belangrijke taak. Doorgaans produceer je zelf geen producten, maar overbrug je het verschil tussen producenten die op grote schaal hun goederen willen verkopen en verschillende klanten die op één plaats een brede keuze willen hebben.

Voor de distributie naar de klanten bepaal je of de klanten hun goederen zelf afhalen of dat jij de bezorging regelt. In beide gevallen moet je ervoor zorgen dat de juiste goederen in de juiste hoeveelheid en op het juiste moment klaarstaan voor transport naar de klant.

E-bikes

Robin is verantwoordelijk voor de bestellingen van fietsonderdelen in een onderdelengroothandel. De groothandel heeft een groot magazijn, waar duizenden verschillende fietsonderdelen op voorraad liggen. De bij de groothandel aangesloten fietswinkels kunnen onderdelen bestellen, maar ook hele fietsen in het magazijn in elkaar laten zetten. De fietswinkel spreekt in dat geval met de klant een leverdatum af die drie werkdagen na de verkoop is.

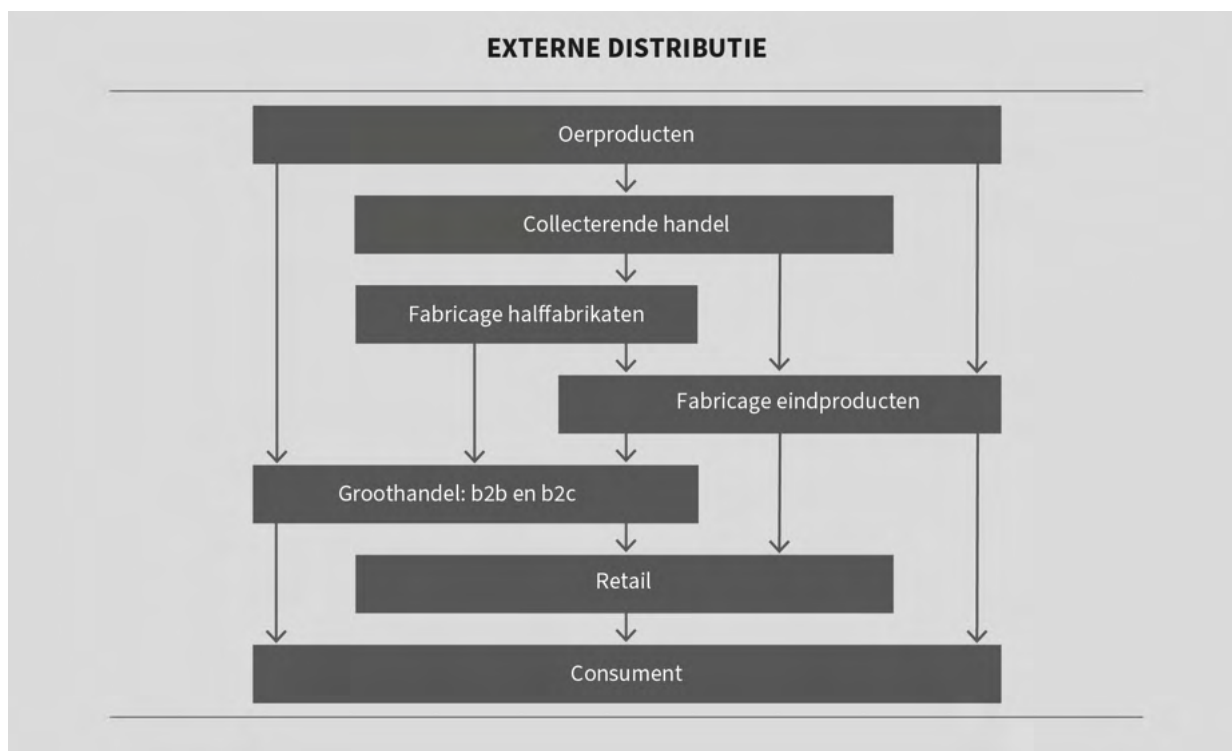
Die tijd is voor de groothandel nodig om:

- de bestelling te ontvangen, de fiets te assembleren en klaar te maken voor levering aan de fietswinkel: de interne logistiek
- de afgemonteerde fiets te verzenden naar de fietswinkel: de externe logistiek.

Externe logistiek

Wanneer de groothandel rechtstreeks aan de fietswinkel levert, dan is het transport van onderdelen naar de groothandel en daarna naar de fietswinkel de externe logistiek.

De externe logistiek kan ook veel uitgebreider zijn, wanneer er een ingewikkelder supply chain is. Zo worden bananen in Zuid-Amerika na de oogst in dozen gedaan en met vrachtwagens naar een haven gereden. In de haven worden de dozen in een koelschip geladen om de oceaan over te steken. Aangekomen in Antwerpen gaan de bananen over de weg naar de grote opslaghallen van groothandel om verder te rijpen. Vanaf de opslaghallen gaan de bananen bijvoorbeeld via distributiecentra naar verschillende supermarkten in Nederland.

Externe distributie: logistiek buiten het eigen bedrijf.

Een distributiecentrum

Regelmatig liggen artikelen ergens te wachten op een volgende stap in de supply chain, bijvoorbeeld in een magazijn van een groothandel. Sommige groothandels hebben één magazijn, waar de klanten naartoe komen om goederen in te kopen.

Andere groothandels verspreiden hun voorraad vanuit een centraal magazijn naar andere eigen magazijnen. Of zij transporteren de goederen naar de magazijnen van anderen of zetten de goederen klaar voor transport. Zij organiseren deze logistiek zelf. Zo'n centraal magazijn noem je een **distributiecentrum** (of **DC**). Een DC kan eigendom zijn van een groothandel. Er zijn ook DC's die van een logistiek bedrijf zijn en waar een groothandel tegen vergoeding gebruik van kan maken.

Koninklijke Oosterberg BV

De vriendelijkste groothandel van Nederland

Koninklijke Oosterberg is een succesvolle en snel groeiende elektrotechnische groothandel met meer dan 300 medewerkers en 20 vestigingen verspreid over heel Nederland; een hoofdkantoor en een centraal distributiecentrum in Apeldoorn. Koning Willem-Alexander heeft Oosterberg in juni 2018 het predicaat 'Koninklijk' toegekend.

Het familiebedrijf bestaat al meer dan 125 jaar en biedt naast de verkoop van een breed assortiment elektrotechnische artikelen toegevoegde waarde met een uitgebreid pakket aan diensten en maatwerkoplossingen. Oosterberg faciliteert uw activiteiten in de elektrotechniek optimaal, zodat u kunt doen waar u goed in bent.

Distributiecentrum. Bron: www.oosterberg.nl

Distributiecentra verschillen van elkaar: het ene distributiecentrum staat vol met lopende banden en informatiesystemen, terwijl robots de orders verzamelen. In het andere distributiecentrum verzamelen mensen de orders: met een kar, met een heftruck of lopend met een mand. De volgorde waarin de goederen worden verzameld, wordt bijna altijd bepaald door een informatiesysteem.

Online en offline

De online verkopen stijgen ook bij groothandels. Groothandels verkopen vanuit fysieke magazijnen, vanuit online winkels, of vanuit een combinatie van beide. Dat betekent dat je het voorraadbeheer daar goed op moet aanpassen. Verzend je online bestelde goederen, dan moet de voorraad groot genoeg zijn om ook aankopen van klanten die bellen of langskomen direct te kunnen leveren.

Online groothandel in souvenirs

Voorbeeld van een groothandel waarbij je alleen online kunt inkopen.

Opdracht 2 Wie doet wat?

a. Is de bewering juist of onjuist?

1. Bewering 1: De externe logistiek is een onderdeel van de supply chain.
Deze bewering is **juist** / **onjuist**.
2. Bewering 2: De ritten van de vrachtwagens van de groothandel naar het distributiecentrum van de supermarkt zijn onderdeel van de interne logistiek.
Deze bewering is **juist** / **onjuist**.
3. Bewering 3: Het transport en de opslag van goederen binnen het eigen bedrijf is onderdeel van de interne logistiek.
Deze bewering is **juist** / **onjuist**.

b. Welke aandachtspunten zijn er bij de interne logistiek? Noteer er vier.

Opdracht 3 Distributiecentrum

a. Wat is een distributiecentrum?

b. Noem minstens drie groothandels die een eigen distributiecentrum hebben.
Je mag het opzoeken. Je mag ook overleggen met je medestudenten.
